

Redegjørelse for aktsomhetsvurderinger Hemit HF 2022

Innledning

Spesialisthelsetjenesten ønsker å være en tjeneste som belaster klima og naturmangfoldet i minst mulig grad. Vi skal være åpne om prioriteringer og hvordan ressursene utnyttes, og vi skal sørge for at alle som jobber hos oss eller hos våre leverandører ivaretas og sikres anstendige arbeidsforhold. Spesialisthelsetjenesten skal prioritere og fatte beslutninger i et bærekraftperspektiv som favner hele bredden i samfunnsansvaret.

En aktsomhetsvurdering er en arbeidsmetode for å kartlegge og gjøre greie for hvilke negative konsekvenser virksomheten har for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Gjennomføring av aktsomhetsvurderinger er en forventning fra myndigheter, FN og OECD og er i Norge lovpålagt gjennom åpenhetsloven. Åpenhetsloven skal fremme virksomheters respekt for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, samt sikre allmenheten tilgang på informasjon.

Styret i Helse Midt-Norge RHF har vedtatt *Spesialisthelsetjenestens rammeverk for samfunnsansvar* som klargjør hvilke rammer/føringer som gjelder for området og hvordan spesialisthelsetjenesten arbeider med samfunnsansvaret, herunder oppfølging av statens forventninger til ansvarlig virksomhet. Det er videre utarbeidet *Regionale retningslinjer for samfunnsansvar i Helse Midt-Norge* som beskriver hvordan rammeverket implementeres i Helse Midt-Norges styringssystemer samt *Prosedyre for aktsomhetsvurderinger i Helse Midt-Norge RHF*. Helse Midt-Norge gjennomfører aktsomhetsvurderinger i henhold til United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights og OECDs metodikk og modell for aktsomhetsvurderinger.

Helse Midt-Norges retningslinjer og rutiner for å ivareta kravene i åpenhetsloven beskrives i det nasjonale rammeverket og de regionale retningslinjene, samt i prosedyren for aktsomhetsvurderinger.

Aktsomhetsvurderinger i Hemit

Følgende trinn inngår i aktsomhetsvurderingsprosessen i Hemit HF som er i henhold til OECDs metodikk:

- Forankre ansvarlighet
- Kartlegg og vurder faktisk og potensiell negativ påvirkning knyttet til virksomheten
- Stans, forebygg eller reduser negativ påvirkning
- Overvåk gjennomføring og resultater
- Kommunisert hvordan påvirkning er håndtert
- Sørg for, eller samarbeid om, gjenoppretting og klageordninger

Trinn 1: Forankring

Styret har det øverste ansvaret for at Hemit HF har implementert og operasjonalisert Åpenhetsloven. Dette innebærer at ansvar for arbeidet med aktsomhetsvurderinger er tydelig plassert i organisasjonen, og at den årlige redegjørelsen for aktsomhetsvurderingene publiseres på Hemit HF sine nettsider.

Administrerende direktør har plassert det overordnede ansvaret for Samfunnsansvar i Stab, Kvalitet og Sikkerhet. Stab, Kvalitet og Sikkerhet har ansvar for at det utarbeides en årlig handlingsplan for samfunnsansvar basert på risikovurderinger.

Sykehusinnkjøp HF er innkjøpssentral i henhold til regelverket for offentlige anskaffelser. Sykehusinnkjøp HF arbeider etter Policy for samfunnsansvar som bidrar til å ivareta følgende: «Helseforetaket skal sørge for at anskaffelsene skje på korrekt og samfunnsansvarlig måte. Helseforetaket skal være en pådriver for etisk handel og miljøvennlige innkjøp.»

Trinn 2: Risikokartlegging

Aktsomhetsvurderingene er gjort basert på en risikovurdering av virksomheten. Stab, Kvalitet og Sikkerhet har ansvar for at det gjennomføres risikovurderinger minst årlig, eller ved behov dersom endringer i samfunnet, leverandørmarkedet eller øvrige relevante faktorer inntreffer. *Regionalt rammeverk for risikostyring i Helse Midt-Norge* benyttes i arbeidet med risikovurderingene.

Følgende kriterier ligger til grunn for prioritering av tiltak:

- Kunnskap om risiko (Land/bransje/produkt)
- Grad av risiko
- Volum/omfang
- Rammeavtale vs engangskjøp
- Kritisk viktig produkt/tjeneste
- Produksjonsprosess
- Ressurser og kompetanse
- Bransjer/sektorer vi ikke har kunnskap om

I henhold til Hemit sin prosedyre for aktsomhetsvurderinger er risikovurderingen gjort med utgangspunkt i DFØs høyrisikoliste: [Høyrisikolisten | Anskaffelser.no](https://www.hemit.no/ansaffelser/hoyrisikoliste).

Følgende områder er ifølge DFØs høyrisikoliste identifisert som risikoområder i Hemit HF sin anskaffelsesportefølje:

Område	Risiko	Vurdering
Mobiltelefoner	Middels høy til svært høy risiko	Innkjøp gjøres i henhold til rammeavtale. Rammeavtale er inngått av Sykehusinnkjøp som ivaretar aktsomhetsvurdering og leverandørdialog.
Bærbare PCer	Middels høy til svært høy risiko	Innkjøp gjøres i henhold til rammeavtale. Rammeavtale er inngått av Sykehusinnkjøp som ivaretar aktsomhetsvurdering og leverandørdialog.
Dataskjermer	Middels høy til høy risiko	Innkjøp gjøres i henhold til rammeavtale. Rammeavtale er inngått av Sykehusinnkjøp som ivaretar aktsomhetsvurdering og leverandørdialog.
Programvare og vedlikehold	Lav risiko	Programvare og tjenester anskaffes i henhold til inngått avtale med Hemit HF. Leveres

		hovedsakelig fra EU/EØS som er vurdert som lavrisiko område.
Programvare og vedlikehold	Lav til middels risiko	Programvare og tjenester fra Cerner og Epic anskaffes i henhold til inngått avtale med Hemit HF. Leveres hovedsakelig fra USA. En grundigere risikovurdering vil bli gjennomført for å fastslå risikonivå.
Kontorrekvisita	Middels høy til høy risiko	Innkjøp gjøres i henhold til rammeavtale. Rammeavtale er inngått av Sykehusinnkjøp som ivaretar aktsomhetsvurdering og leverandørdialog.
Møbler	Lav til høy risiko	Innkjøp gjøres i henhold til rammeavtale. Rammeavtale er inngått av Sykehusinnkjøp som ivaretar aktsomhetsvurdering og leverandørdialog.

Anskaffelsene av disse områdene gjøres i henhold til inngåtte rammeavtaler med bransjer og sektorer vi kjenner til og har kunnskap om.

For anskaffelser som gjennomføres i regi av Sykehusinnkjøp HF, gjennomfører Sykehusinnkjøp HF aktsomhetsvurderinger. Sykehusinnkjøp HF behandler forespørsler om informasjon om aktsomhetsvurderinger for anskaffelser gjort av dem.

En betydelig andel av anskaffelsene som Hemit HF har inngått avtale om i egen regi er på område for programvare og vedlikehold av programvare. Omfanget tilsier at vi vil prioritert å vie dette området særlig oppmerksomhet i videre arbeid med risikovurderinger.

Trinn 3: Tiltak for å stanse, redusere og forebygge

DFØ og Etisk handel Norge (EHN), har sammen utarbeidet standard kontraktsvilkår for etiske krav. Dette er obligatoriske krav som skal sørge for at leverandøren gjennomfører kontrakten på en måte som sikrer respekt for grunnleggende krav til menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og miljø.

Kontraktsvilkårene bygger på:

- sentrale FN-konvensjoner
- ILOs åtte kjernekonvensjoner
- nasjonal arbeidslovgivning på produksjonsstedet.

Hemit vil løpende implementere disse kravene i nye og reviderte avtaler for alle anskaffelser av høyrisikoprodukter, og samtidig vurdere om markedet er modent for også å stille andre etiske krav, som krav til produkter i kravspesifikasjon eller kvalifikasjonskrav. Leverandører innen prioriterte områder følges opp gjennom avtaleforvaltning.

Hemit har gjennom flere år arbeidet systematisk mot felles nasjonale klima- og miljømål, og vi har utarbeidet en egen handlingsplan for klima og miljø i virksomheten. Tiltak for å redusere risiko etter aktsomhetsvurderinger vil inngå i denne.

Basert på risikovurderingen vil det bli etablert en handlingsplan med identifisert tiltak for å redusere risiko. Denne skal forankres i ledelsen i Hemit HF.

Det er foreløpig ikke identifisert faktiske negative konsekvenser og vesentlig risiko for negative konsekvenser gjennom våre aktsomhetsvurderinger, men vi har identifisert forbedringsområder i vårt styringssystem for å ivareta krav fra Åpenhetsloven.

Trinn 4: Overvåking av effekt og resultater

Stab, Kvalitet og Sikkerhet har ansvar for årlig evaluering av tiltak i handlingsplanen og redegjørelse av evalueringen. Evaluering inkluderer informasjon fra Sykehusinnkjøp HF.

Trinn 5: Kommunikasjon

Hemit HF publiserer redegjørelse for aktsomhetsvurderingene offentlig på våre nettsider.

Trinn 6: Gjenoppretting

Klager meldes via postmottak til Hemit HF. Hemit behandler klager i henhold til saksbehandlingsregler fra forvaltningsloven. Der Sykehusinnkjøp HF er ansvarlig for anskaffelsen vil disse håndtere klager og gjenoppretting i dialog med helseforetak og regionale helseforetak.